

בין "תודה איראן" ל"לבנון תחילה"

02.07.2026 | ד"ר לימור נובל | written by

הסכם המסגרת שנחתם בין ממשלות ישראל ולבנון, בתיווך מזכיר המדינה רובין, אינו מושלם. עם זאת, בהשוואה לתנאים שניסתה איראן לכפות על ישראל במסגרת מזכר ההבנות שגובש מול ארה"ב בתיווך סגן הנשיא ואנס, מדובר בהסכם התואם במידה רבה יותר את האינטרסים הביטחוניים והמדיניים של ישראל. בראש ובראשונה הוא מבדל בין הזירה הלבנונית לבין הזירה האיראנית ומונע נסיגה של כוחות צה"ל.

במזרח התיכון, להסכמים יש משמעות החורגת מן הכתוב על הנייר. נרטיבים, תודעה וסמליות הם חלק בלתי נפרד ממאזן הכוחות. לאחר חתימת ההסכם בין ישראל ללבנון הורה שר הפנים הלבנוני להציב ברחבי המדינה שלטים הנושאים את הסיסמה "לבנון תחילה". לעומת זאת, לאחר חתימת מזכר ההבנות בין ארה"ב לאיראן, תלו תומכי חיזבאללה שלטים שעליהם נכתב: "תודה איראן". גם התגובות הזועמות והמאיימות של איראן וחיזבאללה מעידות כי הוא נתפס כהישג המשרת את האינטרס הישראלי ופוגע במעמדן.

יתרון משמעותי נוסף של ההסכם הוא עצם העובדה שהוא נולד מתוך משא ומתן ישיר בין המדינות. אין מדובר בעניין סמלי בלבד. מבחינה משפטית, חוק החרם הלבנוני על ישראל משנת 1955 אוסר על התקשרות מסחרית, כלכלית או חוזית עם ישראל, עם גופים ישראלים ועם אזרחים ישראלים. כאשר מגע עם ישראל מסווג כ"שיתוף פעולה עם האויב", "סיוע לאויב" או "ריגול", העבירות והעונשים חמורים אף יותר. על רקע זה, עצם נכונותה של ממשלת לבנון לקיים משא ומתן ישיר עם ישראל משקפת שינוי משמעותי, גם אם ראשוני, במדיניותה.

גם העובדה שחיזבאללה לא קיבל דריסת רגל בעיצוב ההסכם חשובה בפני עצמה. זאת במיוחד לנוכח דבריו של הנשיא דונלד טראמפ מתחילת יוני: "🇺🇸. ניהלתי שיחה טובה מאוד בעזרת נציגים בכירים עם חיזבאללה, והם הסכימו כי כלל הירי ייפסק, ישראל לא תתקוף אותם, והם לא יתקפו את ישראל" (רשת Truth). אמנם לחיזבאללה יש כיום 15 מושבים מתוך 128 מושבים בפרלמנט הלבנוני אבל חשוב להבין כי הפרדה בין הזרוע המדינית והצבאית של הארגון היא מלאכותית לחלוטין כפי שהודה בעצמו מנהיג הארגון נעים קאסם, בספרו משנת 2005: "מחד גיסא, פעילותו הפוליטית של חיזבאללה כרוכה באופן בלתי נפרד בהתנגדות ומהווה עבורה יעד יסוד מרכזי. מאידך גיסא, היא מבטאת את חזונה והכוונתה של המפלגה, שכן שום תנועת ג'יהאד אינה יכולה להפריד את עצמה מפעילות פוליטית משלימה, הנשענת על הישגי ההתנגדות, כדי לקרב את מימוש מטרותיה".

מוקדם עדיין לדעת האם לבנון תצליח לממש בעתיד את ריבונותה באופן מלא ולקבל לידיה את האחריות הבלעדית על תחומי הביטחון והפנים. בשלב זה מדובר במדינה חלשה, וצבא לבנון אינו מסוגל לפרק את חיזבאללה מנשקו בכוחות עצמו. ולכן אחד הסעיפים הבעייתיים יותר בהסכם

הוא ההגבלה על חופש הפעולה של צה"ל מעבר לקו הצהוב. עם זאת, הניסיון מלמד כי גם בעבר מדינת ישראל ידעה לפרש הסדרים ביטחוניים באופן שאפשר לצה"ל לתפוס חמש נקודות שולטות בדרום לבנון, וכך ראוי שתפעל גם בעתיד ² כל עוד צורכי הביטחון מחייבים זאת.

מאז 7 באוקטובר הוכיחה ישראל כי היא מוכנה לשלם מחירים בטווח הקצר כדי להשיג הישגים אסטרטגיים בטווח הארוך. הדבר בא לידי ביטוי בסוגיית הסיוע ההומניטרי לעזה, בעסקאות החטופים החלקיות ובהסכמי הפסקת האש בלבנון. אותה תפיסה צריכה להנחות גם את המדיניות כלפי לבנון: פירוק חיזבאללה מנשקו לא יתרחש בן לילה, וגם הסכם שלום אינו ניצב מעבר לפינה, אך הוא עשוי להתברר בעתיד כצעד ראשון בדרך לשינוי אסטרטגי רחב בהרבה.

פורסם במקור ראשון, בתאריך 02 ביולי 2026.

*הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.